

Ουκ αρνησόμεθά σε, φίλη Ορθοδοξία· ου ψευσόμεθά σου πατροπαράδοτον σέβας... (Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ουκ αρνησόμεθά σε, φίλη Ορθοδοξία· ου ψευσόμεθά σου πατροπαράδοτον σέβας... [1]. Την πρώτη Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής η Αγία μας Εκκλησία πανηγυρίζει το θρίαμβο της Ορθοδοξίας, της ορθής πίστεως, η οποία καταπάτησε όλες τις αιρέσεις και στερεώθηκε για πάντα. Είναι ημέρα αναμνήσεως αγώνων και θριάμβων της πίστεώς μας, μέρα νίκης της Ορθοδοξίας κατά των αιρετικών εικονομάχων, ημέρα τιμής των ηρώων της πίστεώς μας που αγωνίσθηκαν σθεναρά κατά της πλάνης. Γι' αυτό η Κυριακή αυτή καλείται Κυριακή της Ορθοδοξίας [2].

Τί είναι όμως Ορθοδοξία; Ορθοδοξία είναι η ορθή δόξα, η ορθή πίστη για τον Θεό, είναι η Εκκλησία, η Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Είναι το σώμα του Κυρίου μας. Ο ορισμός της Εκκλησίας μας δίδεται από τον ίδιο τον Δομήτορά

Της Κύριο, με το αψευδέστατο στόμα Του, τον ουρανοβάμονα θείο Παύλο, ο οποίος στην προς Εφεσίους επιστολή του μας αποκαλύπτει ότι «...αυτόν (τον Χριστόν) έδωκε κεφαλὴν υπέρ πάντα τη εκκλησία, ήτις εστί το σώμα αυτού, το πλήρωμα του τα πάντα εν πάσι πληρουμένου» [3]. Να τονισθεί ότι εκτός της Εκκλησίας δεν υπάρχει Ορθοδοξία.

Γι' αυτό και οι Πατέρες της Εκκλησίας τονίζουν πως πίστη, παράδοση, λατρεία και θεραπεία είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους. Έχουν τέτοια ενότητα, ώστε είναι αδύνατο να ζήσει κανείς ορθόδοξα, αν αποδεσμευθεί από μία από αυτές τις πραγματικότητες. Μόνο μέσα σε αυτά τα πλαίσια μπορούμε να κάνουμε συζήτηση περί Ορθοδοξίας [4].

Γιατί, όμως, λέγεται Κυριακή της Ορθοδοξίας; Ο λόγος είναι διότι πανηγυρικώς εορτάζουμε την αναστήλωση των αγίων και ιερών εικόνων και τον θρίαμβο της Ορθοδόξου Πίστεως κατά της φοβερής αιρέσεως των Εικονομάχων. Αυτές οι νίκες του παρελθόντος είναι το ηθικό κεφάλαιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ο Σταυρός της και η τροφή της, σύμφωνα με τον Άγιο Νικόλαο επίσκοπο Αχρίδος [5].

Η περίοδος της Εικονομαχίας κράτησε από το 726 - 843 μ.Χ. Συγκεκριμένα διαιρείται σε δύο περιόδους. Η πρώτη περίοδος άρχισε από το 726 - 787 μ.Χ. όταν ο αυτοκράτορας Λέων Γ ο Ίσαυρος [6] προσπάθησε να πάρει με το μέρος του και

να πείσει τον Άγιο Γερμανό Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως [7] να ασπαστεί τις απόψεις του. Του ανέφερε ότι δε βρίσκει διαφορές ανάμεσα στις άγιες εικόνες και τα είδωλα και του ζήτησε να τις απομακρύνει, ή αν όσες εικονίζουν αγίους είναι αληθινές να κρεμαστούν ψηλά, για να μην μιαίνονται όταν τις ασπάζεται ο κόσμος με τα αμαρτωλά του χείλη και μολύνονται. Ο Πατριάρχης Γερμανός έκανε ότι μπορούσε ώστε να αποτρέψει τον αυτοκράτορα αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

Το 726 μ.Χ. ο εικονομάχος αυτοκράτορας Λέων Γ' εξέδωσε διάταγμα, σύμφωνα με το οποίο οι εικόνες έπρεπε να τοποθετηθούν πολύ ψηλά στις εκκλησίες για να μην μπορούν να έχουν πρόσβαση να τις ασπάζονται και να τις προσκυνούν οι πιστοί. Θεωρούσε ότι η τιμή των εικόνων είναι ένα είδος ειδωλολατρίας. Έτσι, ξεκίνησε μεγάλη συζήτηση για την κατάργηση των αγίων εικόνων. Το 730 μ.Χ. αντικατέστησε τον Πατριάρχη Γερμανό με έναν εικονομάχο και με διάταγμα απαγόρευσε την λατρεία των αγίων εικόνων.

Διάδοχος του Λέοντος Γ' ήταν ο υιός του Κωνσταντίνος Ε' ο λεγόμενος Κοπρώνυμος, ο οποίος ήταν συνειδητός εικονομάχος. Συνέδεε την εικονομαχία με το χριστολογικό δόγμα και δεν δίσταζε να κυκλοφορεί με το όνομά του εικονομαχικά θεολογικά κείμενα. Αφαίρεσε τις εικόνες από τις εκκλησίες και έκανε μεγάλους διωγμούς ενάντια στους εικονολάτρες. Το 754 μ.Χ. συγκάλεσε αντικανονική Οικουμενική Σύνοδο, την λεγόμενη εικονομαχική, στην Ιέρεια για να επιβεβαιώσει δογματικά την εικονομαχία. Με βάση τις εικονομαχικές αποφάσεις της συνόδου αυτής θεμελιώθηκαν τα σκληρά μέτρα εναντίον των εικονοφίλων, τα οποία συνοδεύτηκαν με διωγμούς, ακρωτηριασμούς, εξορίες των εικονοφίλων μοναχών, τους οποίους θεωρούσε «ειδωλολάτρες και οπαδούς του σκότους», το κλείσιμο των μοναστηριών αλλά και τις καταστροφές των εικόνων.

Ο διάδοχος του Κωνσταντίνου Κοπρώνυμου και υιός του, Λέων Δ', και η γυναίκα του Ειρήνη η Αθηναία σταμάτησαν τους διωγμούς και κατάργησαν τις απαγορεύσεις των προηγούμενων αυτοκρατόρων. Το 787 μ.Χ. κατόπιν αιτήσεως του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου [8], του οποίου σήμερα η Εκκλησία τιμά την μνήμη του, ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Στ' και η μητέρα του Αυτοκράτειρα Ειρήνη η Αθηναία συγκάλεσαν την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο στη Νίκαια της Βιθυνίας, η οποία διατύπωσε την ορθόδοξη διδασκαλία περί της τιμητικής προσκυνήσεως των ιερών εικόνων. Παρόλα αυτά, μετά τη Σύνοδο αυτή υπήρχαν αυτοκράτορες εικονομάχοι. Η Σύνοδος αυτή καταδίκασε την εικονομαχία και όρισε τις εικόνες να τις προσκυνούμε τιμητικά αλλά όχι να τις λατρεύουμε. Η Ειρήνη η Αθηναία έκτισε και πολλούς ναούς στην πόλη των Αθηνών.

Η αίρεση αυτή της Εικονομαχίας συνετρίβη οριστικά μόνο επί της θεοσεβέστατης Αυγούστας Θεοδώρας, όταν το 842 μ.Χ. συνεκλήθη η τοπική σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη η οποία επικύρωσε την ορθόδοξη διδασκαλία. Η σύνοδος αυτή αναθεμάτισε όλους αυτούς που τολμούν να λένε ότι η προσκύνηση των ιερών εικόνων είναι ειδωλολατρία και οι ορθόδοξοι χριστιανοί είναι ειδωλολάτρες.

Οι εικόνες δεν έχουν καμιά σχέση με τα είδωλα, και ο σεβασμός προς αυτές δεν έχει λατρευτικό χαρακτήρα. Ποια η διαφορά της εικόνας από το είδωλο; Η εικόνα απεικονίζει αυτό που πραγματικά υπάρχει, το είδωλο δεν έχει αυτή την δυνατότητα. Ο Θεός απαγόρευσε στους Εβραίους να κατασκευάζουν είδωλα και έδωσε την εντολή στον Μωϋσή να διακοσμήσει την Σκηνή του Μαρτυρίου και να κατασκευάσει δύο ομοιώματα χερουβείμ πάνω από την Κιβωτό της Διαθήκης [9]. Ο Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης λέει ότι η εικόνα είναι ομοίωση με το υπαρκτό, ενώ το είδωλο είναι ομοίωση με το ανύπαρκτο. Τα είδωλα είναι δημιούργημα της φαντασίας. Η εικόνα σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως είδωλο, γιατί δεν ταυτίζεται με το εικονιζόμενο πρόσωπο, λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός [10].

Μία εικόνα μεταγγίζει στον άνθρωπο την άκτιστη θεία χάρη που τόσο έχουμε ανάγκη και που μας ανάγει στο «πρώτο κάλλος», δηλαδή, μας αποκαλύπτει την

δόξα του Θεού. Γι' αυτό και γράφεται στο Συνοδικό της Εβδόμης Οικουμενικής Συνόδου ότι αγιάζονται δια των θείων εικόνων «τα ὄμματα των ορώντων και ανάγεται δε δι' αὐτῶν ὁ νοὺς πρὸς θεογνωσίαν» [11].

Εἶναι καύχημά μας να ομολογούμε την πίστη μας και να ονομαζόμαστε Χριστιανοί, να φέρουμε το ὄνομα του Χριστοῦ. Πρέπει να μας κάνει υπερήφανους αὐτό και ὄχι να μας ντροπιάζει. Ὅμως, εἶναι μεγάλη ευθύνη για να βιώσουμε την Ορθοδοξία. Μεγάλη ευθύνη για να γίνει η Ορθοδοξία ορθοπραξία γιατί Ορθοδοξία χωρίς ορθοπραξία εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ την αἵρεση. «Ὁ Χριστιανὸς εἶναι πίστη ὅποιος λοιπὸν προσέρχεται με πίστη, θα κερδίσει πολλά, ἐνῶ ὅποιος ἀμφιβάλλει, μοιάζει με κυματισμὸ θαλάσσης, που τον παίρνει ὁ ἀνέμος» [12].